

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek konzultanta diplomové práce

Autorka práce: **Bc. Lucie Králová**

Název práce: **Trest domácího vězení jako nástroj trestní politiky**

Autor posudku: PhDr. Martin Cejp, CSc.

Diplomantka si vybrala téma, které je v současné době velice aktuální. Možnost ukládání alternativních trestů je významnou součástí snahy o humanizaci trestní politiky a o zmírnění negativních důsledků nepodmíněného odnětí svobody v případech, kdy není jeho uložení zcela nezbytné. Konkrétní aplikace trestu domácího vězení, jako jedné z alternativních možností, je v současné době komplikovaně projednáváno. Když v roce 2014 první odborná komise vše důkladně připravila a dospěla do fáze pilotního ověřování, byla odvolána. Nově jmenovaná komise připravovala v roce 2015 znovu další verzi. Problém nespočíval v tom, jak by měl být systém organizačně uspořádán, ale v tom, jak by měl být dimenzován. Složitě zpracováváný odhad optimálního rozsahu byl důležitý proto, aby nebyl buď příliš malý, nebo aby část nákladně pořízeného systému zůstala dlouhodobě nevyužita. V této souvislosti se objevily i užitečné návrhy pro využití monitorování některých vazebně stíhaných i na využití v jiných oblastech. Závěrečná fáze se stále ještě komplikuje, do vypsání výběrového řízení se opakovaně nikdo nehlásí, takže datum aplikace se nadále odsouvá.

Za této složitě, a v současnosti ne zcela dořešené situace, si Lucie Králová vytkla za cíl zjistit postoje odborné veřejnosti k institutu trestu domácího vězení, identifikovat jeho přínosy a bariéry a navrhnout jeho optimalizaci. Naštěstí mohla výzkumné otázky, které na začátku práce výstižně formulovala v obecnější rovině, nadčasově zodpovědět z principiálního hlediska. Nedořešená reálná situace, měnící se v průběhu zpracování diplomové práce, však do určité míry ovlivnila reakce respondentů i diplomantky. Ukazuje se, že při výzkumu účinnosti nově zavedených institutů je optimální zkoumat jejich dopad až s určitým časovým odstupem. Tato připomínka neznamená, že by práce Lucie Králové nebyla užitečná, jen byla v daných podmínkách poněkud více komplikovaná.

V teoretické rovině vycházela autorka z kriminologické teorie trestání a z teorie implementace politik. Teorie trestání je základem pro pojednání o alternativních trestech všeho druhu a vždy se v podstatě ve stejném rozsahu používá. Autorka zde různé typy a koncepty využila adekvátně. Funkční je i propojení této teorie s oblastí veřejné a trestní politiky, které je u diplomových prací zpracováváných v rámci oboru veřejné a sociální politiky nezbytné.

Při výzkumu byly využity dva základní výzkumné postupy: analýza aktérů a expertní šetření. V úvodu autorka shrnula i základní statistické údaje o počtech vězněných osob o členění odsouzených mužů i žen podle délky uloženého trestu a porovnání uložených trestu odnětí svobody a trestu domácího vězení v letech 2010 – 2014. Vzhledem k tomu, že tato data byla převzatá a nevznikla samostatně její vlastní výzkumnou činností, prezentovala je jako vstupní informaci. Při analýze aktérů vytipovala řadu aktérů z oblasti veřejného, občanského a soukromého sektoru, rozlišila jejich zájem, vliv a postoj na řešení dané problematiky. Důležité bylo, že mezi aktéry byly zařazeny nejen instituce, ale i trestání a oběti. Počet expertů, kteří odpověděli na dotazník (12) není úplně optimální (optimální je 15-25). Za

situace, kdy se aplikace trestu domácího vězení složitě a zdlouhavě řeší, je obtížné najít odborníky, kteří jsou ochotni v této záležitosti vypovídat. Kromě toho autorka sama uznává, že výběrový soubor je z hlediska profesního zařazení respondentů poněkud nevyrovnaný. Polovina expertů sice byla z Probační a mediační služby, oceňuji však, že mezi zbylými respondenty byli renomovaní experti, včetně rozhodujícího činitele z Ministerstva spravedlnosti. Otázky byly formulovány v souladu s tím, co chtěla autorka zjistit, což usnadnilo interpretaci dat. Pozitivně hodnotím, že použité metody nejsou jen vyjmenovány, ale že je k nim úvod a hlavně zhodnocení aplikační stránky a vypovídací schopnosti. Obecný popis kvalitativních metod je možná až příliš podrobný, stačily by jen principy vztahující se k tématu.

Důkladně jsou prezentovány i části týkající se alternativních trestů a podrobněji trestu domácího vězení. Stejně přehledně je uspořádána část, týkající se elektronického sledovacího systému v některých zemích a v České republice. Ve všech těchto kapitolách jsou využity aktuální prameny. Díky tomu, že Lucie Králová si tyto podklady důkladně osvojila, podařilo se jí vše logicky a přehledně uspořádat, takže se čtenář může v dané problematice dobře orientovat.

Hlavní autorský přínos je v interpretaci expertního šetření. Výroky expertů jsou přiřazeny k devíti problémovým okruhům, které rozšiřují a konkretizují původně vytýčené otázky. Díky tomu se podařilo dosáhnout toho, že u každé oblasti jsou přesné výpovědi, které se k ní vztahují. To nebývá vždy obvyklé, ani u zkušených výzkumných pracovníků.

O citaci aktuálních pramenů jsem se již zmínil, stejně jako o práci s daty při interpretaci expertíz. Oceňuji rovněž precizní grafickou úpravu. Zejména u příloh.

Diplomovou práci doporučuji přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou výborně.

Datum 20. 1. 2016

Podpis: